



PREVENTIVNÍ PROGRAM

Školní rok 2021-2022

Zpracovala: Mgr. Petra Němcová

školní metodik prevence

Základní škola Čáslav, příspěvková organizace, Husova 526,

286 01 Čáslav

OBSAH:

1. ÚVOD	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY, ANALÝZA SITUACE	3
2.1. Školní neúspěšnost a opatření školy k její minimalizaci	4
2.2. Cíl programu	5
3. VLASTNÍ PROGRAM	8
3.1. Seznámení s programem	8
3.2. Tematické bloky s dětmi, projektové dny, specifická a nespecifická prevence	8
3.3. Ukazatele úspěchu	20
3.4. Schránka důvěry, školní parlament	20
3.5. Spolupráce s městskými a obecními úřady, se státními i nestátními organizacemi .	21
3.6. Hodnocení efektivity programu	21
4. ZÁVĚR	22
5. DŮLEŽITÉ INSTITUCE, KONTAKTY A VÝCHODISKA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU	23
5.1. Východiska preventivního programu předcházení školní neúspěšnosti	24

1. ÚVOD

V rámci předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování má škola vypracován konkrétní závazný dokument zaměřený na výchovu a vzdělávání žáků. Tento dokument vychází ze Školní strategie prevence rizikového chování a nazývá se **Preventivní program** předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Přihlíží k základním fyziologickým potřebám našich žáků a jejich lehkému a středně těžkému mentálnímu znevýhodnění, vytváří podmínky pro zdravý vývoj, vede ke zdravému životnímu stylu, podporuje osobnostní a emočně sociální rozvoj, cílevědomě buduje komunikační dovednosti, eliminuje negativní působení sociálně patologických jevů. Pro školu je závazný. Dle potřeb je metodikem prevence průběžně aktualizován, doplňován a zpracováván vždy na jeden školní rok. Jeho obsah vychází z metodických doporučení MŠMT, je schválen vedením školy a podléhá pravidelnému monitorování i následnému vyhodnocení. Toto vyhodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY, ANALÝZA SITUACE

V naší základní škole jsou vzděláváni žáci s lehkým a středně těžkým mentálním znevýhodněním (žáci s poruchami kognitivních funkcí) podle školního vzdělávacího programu Kompas. Jejich speciální vzdělávací potřeby vyžadují odbornou speciálně pedagogickou péči. Maximální kapacita je 60 žáků. V tomto školním roce předpokládáme asi do 40 žáků.

Vzdělávání probíhá především v rámci spojených ročníků. Většina tříd má více oddělení (v jedné třídě jsou souběžně dva i tři různé ročníky). Ve třídách není více než 10 žáků. Třídní kolektivy jsou tedy malé, žáci jsou často provázáni příbuzenskými vztahy.

Na prvním a druhém stupni vyučují ve třídách většinu vyučovacích hodin třídní učitelé. Pouze jeden pedagog je bez třídnictví. V rámci výuky zde působí rovněž asistenti pedagoga. Součástí školy je i školní družina, která nabízí v průběhu školního roku zájmové kroužky a zájmové aktivity k vyplnění volného času. Žáci mají možnost stravovat se ve školní jídelně při Základní škole Nám. Jana Žižky z Trocnova.

2.1. Školní neúspěšnost a opatření školy k její minimalizaci

Školní neúspěšnost je z pedagogicko-psychologického hlediska chápána jako selhávání nezletilého žáka v podmínkách školního edukačního prostředí. Projevuje se špatným prospěchem, vytvářením negativních psychických projevů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům. Důsledkem je problematický prospěch, rizikové chování, opakování ročníku či neschopnost dokončit základní vzdělání.

Školní neúspěšnost ovlivňuje řada faktorů. Jsou to především osobnostní rysy, zdravotní stav a úroveň rozumových schopností, věk nezletilého, rodinná výchova a absence podnětného rodinného prostředí, jazyková bariéra, odlišná kultura, časté projevy záškoláctví.

Má-li být naše škola úspěšná v primární prevenci a eliminování školní neúspěšnosti, musí usilovat o to, aby v ní bylo vytvořeno důstojné motivující zázemí, do kterého budou žáci každodenně vstupovat s radostí, odhodláním a bez zbytečných obav.

Na základě této myšlenky uplatňuje škola činnosti a postupy, kterými se snaží předcházet školní neúspěšnosti nebo ji minimalizovat:

- a) Spolupráce rodiny a školy, vytvoření pozitivního klimatu ve škole a školní třídě.
- b) Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, realizace podpůrných opatření.
- c) Spolupráce s pediatry, psychiatry, Policií ČR, středisky výchovné péče.
- d) Respektování rasové odlišnosti a jazykové bariéry.
- e) Respektování sociokulturního znevýhodnění.
- f) Prevence a předcházení záškoláctví, dlouhodobější absenci, dalším projevům rizikového chování (šikana, kyberšikana, xenofobie a rasismus, zneužívání návykové látky).
- g) Péče o volný čas.
- h) Uplatnění podpůrných opatření, speciálních metod a přístupů vzhledem k žákovi:
 - zásada přiměřené motivace – pochvala, povzbuzení,
 - respektování individuálního přístupu,

- oceňování snahy a zájmu žáka,
- umožnění pohybového uvolnění a relaxace, časté střídání činností,
- udržování častějšího očního kontaktu s žáky,
- poskytování zpětné vazby,
- tolerantnější hodnocení školní výuky, do které se negativně promítá znevýhodnění žáka,
- vytváření ideálních podmínek pro rozšiřování komunikačních dovedností,
- optimální zvolení různých forem při ověřování znalostí,
- rozložení učiva do menších celků, prodloužení doby výkladu a fixace,
- stanovení jasných pravidel a řádu,
- kompenzování neschopnosti žáka déle se soustředit, tolerování zkrácené doby pozornosti, zařazování relaxační přestávky dle potřeby žáka

Preventivní program předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování přispívá k naplňování cílů prevence stanovených školní strategií prevence. Vychází z aktuálních údajů školy zaměřených na prevenci, které byly vyhodnoceny v předešlém školním roce.

Nejčastějšími projevy rizikového chování byly zaznamenány: záškoláctví, nerespektování autority učitele, vulgární vyjadřování, nevhodné chování o přestávce, drobné fyzické potyčky (ubližování) a ničení majetku, zneužívání návykové látky – tabáku, porušování a nerespektování třídních pravidel a pravidel školního řádu.

Dlouhodobě se škola potýká s neperspektivním odchodem žáků do učňovského školství. Bohužel jen minimum žáků i přes skutečnost, že zahájí studium na odborném učilišti, toto studium dokončí. Příčinou nejsou omezené znalosti, nýbrž nízké životní cíle a odlišné sociokulturní rodinné prostředí, které ve vzdělání nevidí žádnou přidanou hodnotu.

2.2. Cíl programu

Na základě vyhodnocení preventivního programu za předešlé školní období se v tomto školním roce škola zaměřuje přednostně na tyto cíle z oblasti prevence rizikového chování:

Cíl č. 1: Podporovat zdravý životní styl, předcházet společensky nežádoucímu jevu kouření a požívání alkoholických nápojů v podobě zneužívání návykové látky tabáku a alkoholu.

Ukazatele dosažení cíle: Pozorování, rozhovory s žáky, monitorování aktuální situace o kouření prostřednictvím dotazníku pro žáky, preventivní programy SEMIRAMIS, CALLIDITAS, projektové „dny prevence“ pořádané přímo školou.

Zdůvodnění cíle: Většina žáků dle výsledování žije v rodinném prostředí, kde je především kouření hojně rozšířeno (romské rodiny). Negativní vzor rodiny a ovlivňování vrstevníky, kteří již nějakou návykovou látkou zneužívají, vnímáme jako vysoké riziko.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Podpora a utváření zdravého životního stylu je jeden z pilířů dlouhodobého záměru školy.

Cíl č. 2: Podporovat volnočasové aktivity, vést ke smysluplnému trávení volného času.

Ukazatele dosažení cíle: Účast žáků na volnočasových aktivitách pořádaných školou, zapojení do zájmových kroužků v rámci školní družiny, monitorování účasti na těchto aktivitách, prezentace výsledné práce v zájmovém kroužku formou nástěnky, výstavy, kulturního vystoupení.

Zdůvodnění cíle: Smysluplné trávení volného času je prevencí rizikového chování. Většina našich žáků žije v nepodnětném, sociálně znevýhodněném rodinném prostředí.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Zvýšit odolnost dětí k rizikovému chování prostřednictvím smysluplných volnočasových aktivit.

Cíl č. 3: Předcházet společensky nežádoucímu chování ostrakismu, šikaně a kyberšikaně.

Ukazatele dosažení cíle: Monitorování kolektivních vztahů ve školní třídě, mapování klimatu školní třídy prostřednictvím pozorování, sociometrického šetření, dotazníkového šetření, osobního pohovoru se žáky i zákonnými zástupci žáků, realizace a hodnocení preventivního programu SEMIRAMIS, CALLIDITAS, zájem o školu ze strany žáků, žáci chodí do školy rádi, cítí se zde bezpečně.

Zdůvodnění cíle: Ve škole jsou vzděláváni žáci s poruchami chování - hrozba agrese, ostrakismu. Zaznamenáváme zvýšený zájem o sociální síť - hrozba kyberšikaně.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Minimalizovat šikanu, kyberšikanu a projevy dalšího agresivního chování.

Cíl č. 4: *Vést žáky k plnění povinnosti docházet pravidelně do školy, předcházet záškoláctví, snížit zvýšený počet zameškaných hodin, které jsou omluveny zákonným zástupcem v souladu se školním řádem, vnímat význam dosaženého vzdělání pro budoucí uplatnění v různých profesích, vést k aktivnímu studiu na odborných učilištích. Na tomto záměru důsledně spolupracovat s rodinami žáků.*

Ukazatele dosažení cíle: Zájem rodiny o získání úplného základního vzdělání, zájem o studium na odborných učilištích, podání přihlášky ke studiu ve spolupráci výchovné poradkyně a zákonného zástupce žáka. Monitoring zvýšeného počtu zameškaných hodin v rámci školního poradenského pracoviště, monitoring výskytu záškoláctví, hledání příčiny, odstranění příčiny, spolupráce rodiny a školy, spolupráce s odborníky na danou problematiku.

Zdůvodnění cíle: Častý vysoký počet zameškaných hodin našich žáků, které jsou omluveny v souladu se školním řádem, v minulosti výskyt jednoho případu účelového záškoláctví, dlouhodobý nezájem o studium na odborných učilištích, rodina není dobrým příkladem, své děti nevede k cílevědomosti, k touze vystudovat odborné učiliště. Většina rodičů našich žáků je nezaměstnaná, dosáhli pouze základního vzdělání, nezajímají se o možnosti studia pro své děti, v dosaženém vzdělání nevidí hodnotu.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Zvýšit odolnost k rizikovému chování, rozvíjet a podporovat sociální kompetence.

3. VLASTNÍ PROGRAM

3.1. *Seznámení s programem*

- Ředitelství školy a pedagogický sbor seznámit s preventivním programem v září tohoto školního roku.
- Po představení programu navázat spolupráci s výchovnou poradkyní v rámci školního poradenského pracoviště, spolupráci navázat rovněž s celým pedagogickým sborem.
- Zachovat ve sborovně školy schránku pro předávání důležitých informací od vyučujících (písemné zprávy o problémovém chování a prospěchu konkrétních žáků, písemné informace pro OSPOD, dotazníky pro PPP Kutná Hora a SPC Kolín, kázeňská opatření, výchovné a přestupkové komise, pohovory se zákonnými zástupci).
- Průběžně vyhodnocovat a zpracovávat takto získané informace v rámci Školního poradenského pracoviště (souhrnně vždy za kalendářní měsíc). Spolupracovat na vyhodnocování jednotlivých informací s výchovným radcem. Informovat vedení školy.
- Metodicky vést třídní učitele při realizování jednotlivých tematických bloků a aktivit spojených s prevencí rizikového chování, podporovat vzdělávání pedagogů v oblasti prevence dle aktuální nabídky (Národní pedagogický institut ČR, Vzdělávací institut střeďočeského kraje).

3.2. *Tematické bloky s dětmi, projektové dny, specifická a nspecifická prevence*

- Tematické bloky realizované vyučujícími jednotlivých předmětů jsou zakotveny ve Školní strategii prevence rizikového chování (součást ŠVP), respektují mentální úroveň našich žáků a jejich speciální vzdělávací potřeby (viz. tabulka níže).
- Zaměřují se především na tyto vzdělávací oblasti: Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Jazyk a jazyková komunikace.
- V rámci prevence rizikového chování škola pravidelně realizuje projektová dopoledne zaměřená na různé oblasti prevence. Na některých projektech se spolupodílejí svými certifikovanými programy **SEMIRAMIS** (Vztahy v kolektivu, Rizikové trávení volného času, Uvolněte se prosím – práce s emocemi) či **CALLIDITAS** (Kyberbezpečnost), jiné jsou realizovány pouze v rámci školy nebo ve spolupráci s

Alzheimer centrem Filipov, Hasičským záchranným sborem města Čáslavi, Policií ČR, Městskou nemocnicí Čáslav.

- Ve škole jsou realizovány zájmové kroužky, díky kterým mají žáci možnost smysluplně trávit svůj volný čas. Zaměřují se na sportovní aktivity a tvořivost. V tomto školním roce probíhá Sportovní kroužek, Divadelní kroužek, Taneční kroužek, Kroužek vaření.
- Metodik prevence spolupracuje při výběru preventivních témat s vedením školy, metodikem environmentální výchovy, metodikem ICT, výchovným poradcem a koordinátorem školního vzdělávacího programu.
- Všechny programy jsou důsledně vybírány našim žákům „na tělo“ na základě předchozího vyhodnocení výskytu rizikového chování. Při výběru a realizaci je dbáno na to, aby prevence byla účelná a efektivní. Významná je pro nás rovněž eliminace rizika výskytu nevhodného rizikového chování optimálním výběrem metod a forem práce - při práci s kolektivem či jednotlivcem.
- Upřednostňujeme moderní výukové metody, využíváme výuky prostřednictvím ICT. Zásadní význam pro nás má zpětná vazba od žáků, učitelů i rodičů, a to prostřednictvím kladných či záporných ohlasů na jednotlivé preventivní aktivity.

Nejčastěji prezentovaná témata jsou:

- návykové látky a jejich zneužívání
- dopravní výchova a rizikové chování v dopravě
- rasismus, násilí, sexuální zneužívání a další trestná činnost
- sebepoškozování
- gambling, netolismus
- prevence šikany a kyberšikany, vztahy mezi spolužáky
- poruchy příjmu potravy
- péče o tělo a zdravý životní styl
- první pomoc, důležitá telefonní čísla
- prevence záškoláctví
- volný čas a jeho využití
- význam vzdělání pro život
- školní řád, třídní pravidla, respektování autority učitele

ROČNÍK	VZDĚLÁVACÍ PŘEDMĚT	ZÁKLADNÍ ŠKOLA
1.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> • Chování v silničním provozu, osobní bezpečí • Základy dopravní výchovy, bezpečná cesta do školy a ze školy, přechod pro chodce, nebezpečí aut • Žijeme v kolektivu třídy, školní řád, třídní pravidla • Základní pravidla společenského chování mezi dětmi, chování k dospělým, chování v rodině • Tolerance k odlišnostem spolužáků, prevence šikany a kyberšikany • Chování jednotlivce při setkání s neznámým člověkem • Volný čas a jeho využití • Ochrana zdraví a hygienické návyky, pitný režim • Drobné úrazy a jejich ošetření
2.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> • Chování v silničním provozu, osobní bezpečí • Základy dopravní výchovy, bezpečná cesta do školy a ze školy, pravidla slušného chování během cesty do školy, přechod pro chodce, chodci ve skupině, nebezpečí aut • Základní pravidla společenského chování mezi dětmi, prevence šikany a kyberšikany, chování k dospělým, chování na veřejnosti • Žijeme v kolektivu třídy, školní řád, třídní pravidla • Chování jednotlivce při setkání s neznámým člověkem, chování při setkání s cizími lidmi doma, ve škole • Volný čas a jeho využití různými činnostmi • Ochrana zdraví a hygienické návyky, pitný režim, zdravá strava • Nebezpečí návykových látek • První pomoc, důležitá telefonní čísla (hasiči, Policie ČR, záchranná služba, linka tísňového volání)
3.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> • Základy dopravní výchovy, pravidla silničního provozu pro chodce, pravidla slušného chování během cesty do školy, křižovatka, semaforey, chodci ve skupině, nebezpečí aut, základní pravidla silničního provozu pro cyklisty • Chování při dopravní nehodě – orientačně • Mezilidské vztahy, pravidla soužití v rodině, pomoc rodičům • Základní pravidla společenského chování mezi dětmi, prevence šikany a kyberšikany ve školní třídě, tolerance k odlišnostem spolužáků, chování k etnickým skupinám • Základní pravidla společenského chování na veřejnosti

		<ul style="list-style-type: none"> • Chování jednotlivce při setkání s neznámým člověkem, chování při setkání s cizími lidmi doma, ve škole, chování při setkání s člověkem nabízejícím neznámou látku • Volný čas a jeho využití
4.	Vlastivěda	<ul style="list-style-type: none"> • Škola, školní řád, chování ke spolužákům a vyučujícím • Protiprávní chování, šikana a kyberšikana, krádeže • Varování před nebezpečnými osobami, zneužívání • Chování v silničním provozu, základní pravidla pro chodce a cyklisty, dopravní značky • Ochrana životního prostředí
	Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> • Jedovaté zlozvyky – alkohol, kouření, drogy • Ochrana před návykovými látkami, prevence • Drobné úrazy a poranění – jejich ošetření, číslo záchranné služby
5.	Vlastivěda	<ul style="list-style-type: none"> • Základy dopravní výchovy, bezpečnost v dopravním provozu • Péče o životní prostředí, chování v přírodě, zásady bezpečnosti v přírodě – rozdělávání ohňů • Práva a povinnosti jednotlivců v rodině • Škola, školní třída, pravidla slušného chování ke spolužákům, školní řád a třídní pravidla • Protiprávní jednání – šikana, týrání, krádeže, vulgarita, zneužívání, nutnost oznámení a jeho postih
	Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana zvířat proti nelidskému zacházení, ochrana půdy, vody a vzduchu • Člověk proti přírodě – způsoby znečištění našeho okolí člověkem • Ochrana člověka za mimořádných situací, možnost hromadného ohrožení při záplavách, požárech, chemickém nebezpečí • Ochrana proti agresivním jedincům, agresivita a jiné formy násilí, krizová centra a linky bezpečí • Předcházení úrazům, první pomoc, vybavení lékárničky • Základní pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty, znalost dopravního značení • Linky tísňového volání, důležitá telefonní čísla • Nebezpečí užívání návykových látek – nejčastější druhy (drogy, alkohol, kouření, léky), odmítání od cizích lidí • Nebezpečí gamblérství • Sexuální výchova a její význam v naší společnosti, vztahy mezi děvčaty a chlapci, první sexuální zkušenost, prevence sexuálně přenosných nemocí (orientačně) a předčasného početí, sexuální násilí a

		zneužívání
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou • Pravidla při zakládání uživatelských účtů i při jejich správě • Zásady bezpečného internetu • Prevence kyberšikany, prevence netolismu a gamblingu • Ochrana sama sebe a neohrožení ostatních při spolupráci, komunikaci či sdílení informací prostřednictvím ICT
6.	Zeměpis	<ul style="list-style-type: none"> • Národnostní menšiny, přistěhovalectví
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> • Houby a plodnice, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě • Činitelé ovlivňující životní prostředí v místě bydliště a blízkém okolí
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady bezpečného chování a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou, prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky • Pravidla při zakládání uživatelských účtů i při jejich správě • Zásady bezpečného internetu, ochrana dat • Prevence kyberšikany, prevence netolismu a gamblingu • Ochrana sama sebe a neohrožení ostatních při spolupráci, komunikaci či sdílení informací prostřednictvím ICT
7.	Zeměpis	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady ochrany přírody a životního prostředí
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> • Vliv virů a bakterií na člověka, přenašeči virů a bakterií v přírodě
	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> • Práva a povinnosti žáků • Význam vzdělání pro život • Rodina a její funkce • Mezilidské vztahy ve společnosti, morálka a etika • Rovnoprávné postavení žen a mužů • Základní pravidla společenského chování, mezilidská komunikace, porušování společenských norem • Přátelství, vztahy mezi lidmi, úcta k člověku • Pomoc osobám s postižením • Rasismus, xenofobie, problémy lidské nesnášenlivosti • Nebezpečí náboženských sekt • Práva menšin • Vandalismus, boj proti vandalismu • Mravní hodnoty jedince

		<ul style="list-style-type: none"> • Víra a náboženství
8.	Zeměpis	<ul style="list-style-type: none"> • Jazykové, náboženské a kulturní rozdíly, příčiny a problémy přistěhovalectví národnostních menšin do vyspělých států EU • Zásady ochrany přírody a životního prostředí
	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> • Principy a hodnoty demokracie • Práva a povinnosti občana, Listina základních práv a svobod • Trestní odpovědnost, trestná činnost mládeže • Druhy a postihy protiprávního jednání • Týrané a zneužívané dítě • Šikana, kyberšikana • Diskriminace • Problematika národnostních menšin
	Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Prevence rizikového sexuálního chování • Poruchy příjmu potravy • Tělesná a duševní hygiena, význam pohybu pro zdraví, odpovědnost jedince za zdraví • Bezpečná komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečné způsoby chování, pohlavně přenosné nemoci HIV/AIDS • Chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů, úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě
9.	Zeměpis	<ul style="list-style-type: none"> • Jazykové, náboženské a kulturní rozdíly • Opatření k ochraně zdraví a života • Živelné pohromy, zásady chování a jednání při nebezpečí živelných katastrof, důležitá telefonní čísla, evakuační zavazadlo
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady zdravého života, otužování, imunita, příznaky pohlavních nemocí • Závažná poranění a život ohrožující stavy, zásady poskytování první pomoci
	Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, chování podporující dobré vztahy • Pohyb v rizikovém prostředí, ochrana zdraví při různých činnostech, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví • Bezpečné prostředí ve škole • Zvládání problémových situací • Manipulativní reklama a informace, působení médií • Skryté formy násilí, zneužívání, šikana a kyberšikana, formy sexuálního zneužívání, sexuální kriminalita • Autodestruktivní závislosti, zdravotní a sociální

		<p>rizika zneužívání návykových látek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Náboženské sekty • Patologické hráčství • Psychohygienu, hledání pomoci při problémech • Komunikace se službami odborné pomoci, linka bezpečí, krizová centra • Živelní pohromy, hrozba terorismu
	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana osob za mimořádných událostí • Tísňové volání, první pomoc • Význam vzdělání pro život • Nevhodné využívání volného času • Nebezpečí drog • Nebezpečí náboženských sekt • Krizová intervence, linky bezpečí • Pojem terorismus, příklady mezinárodního terorismu
	Chemie	<ul style="list-style-type: none"> • Nebezpečné látky a přípravky, zásady bezpečné práce ve škole i v běžném životě
	Dějepis	<ul style="list-style-type: none"> • Fašismus v Evropě

ROČNÍK	VZDĚLÁVACÍ PŘEDMĚT	ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ
1.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> Škola, školní řád, třídní pravidla, prosba, poděkování, pozdrav Základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy Vztahy mezi členy rodiny Jak se chovat při setkání s cizími lidmi, jak neohrozit sebe ani ostatní Správné zásady chování v přírodě, ochrana přírody Základní hygienické návyky, sebeobsluha
2.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> Škola, školní řád, třídní pravidla, prosba, poděkování, pozdrav Základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy Vztahy mezi členy rodiny Jak se chovat při setkání s cizími lidmi, jak neohrozit sebe ani ostatní Správné zásady chování v přírodě, ochrana přírody Základní hygienické návyky, sebeobsluha
3.	Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> Škola, školní řád, třídní pravidla, prosba, poděkování, pozdrav Základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy Vztahy mezi členy rodiny Jak se chovat při setkání s cizími lidmi, jak neohrozit sebe ani ostatní Správné zásady chování v přírodě při hře, koupání na výletě, ochrana přírody Základní hygienické návyky, sebeobsluha
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> Dodržovat pravidla bezpečné práce s výpočetní technikou a zdravotně nezávadné práce
4.	Vlastivěda	<ul style="list-style-type: none"> Škola, školní řád, třídní pravidla, pravidla slušného chování, prosba, poděkování, pozdrav Respektování odlišností spolužáků Zásady bezpečnosti při hrách Šikana, týrání, vulgární chování, krádeže, zneužívání Umět vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby Akceptovat pokyny dospělých v situacích hromadného ohrožení, mimořádných událostech
	Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> Ochrana přírody, chování k přírodě Péče o ptáky v zimě Zásady zdravé výživy Základní hygienické návyky Péče o tělo První pomoc, ošetření drobných poranění, přivolání pomoci při dopravní nehodě, zranění, důležitá telefonní čísla Základní pravidla silničního provozu pro chodce,

		<p>přecházení vozovky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akceptovat pokyny dospělých při mimořádných událostech
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce
5.	Vlastivěda	<ul style="list-style-type: none"> • Škola, školní řád, třídní pravidla, pravidla slušného chování, prosba, poděkování, pozdrav • Respektovat odlišnosti spolužáků • Zásady bezpečnosti při hrách • Šikana, týrání, vulgární chování, krádeže, zneužívání • Umět vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby • Akceptovat pokyny dospělých v situacích hromadného ohrožení, mimořádných událostech
	Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana přírody, třídění odpadu • Zdravá výživa a její zásady, pravidelná strava, pitný režim, údržba čistého oblečení, otužování • Péče o zvěř v zimě • Ošetření drobných poranění • Základní hygienické návyky, sebeobsluha • První pomoc, ošetření drobných poranění, přivolání pomoci při dopravní nehodě, zranění, důležitá telefonní čísla • Základní pravidla silničního provozu pro chodce, přecházení vozovky, chování na ulici, stezka pro chodce • Akceptovat pokyny dospělých při mimořádných událostech
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce
6.	Vlastivěda	<ul style="list-style-type: none"> • Škola, školní řád, třídní pravidla, pravidla slušného chování, prosba, poděkování, pozdrav • Respektovat odlišnosti spolužáků • Zásady bezpečnosti při hrách • Šikana, týrání, vulgární chování, krádeže, zneužívání • Umět vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby • Akceptovat pokyny dospělých v situacích hromadného ohrožení, mimořádných událostech
	Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí • Základní pravidla silničního provozu pro chodce, dopravní nehoda, první pomoc, důležitá telefonní čísla

		<ul style="list-style-type: none"> Úraz elektrickým proudem, první pomoc, důležitá telefonní čísla Akceptovat pokyny dospělých při mimořádných událostech
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce Bezpečný internet
7.	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> Vhodný způsob komunikace Rozpoznat porušování školních a společenských norem, školní řád a školní pravidla, práva a povinnosti žáků Rozpoznat pravidla slušného chování, morální a nemorální normy, nebezpečí rasismu, projevy vandalismu Znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, tolerovat názory minoritních skupin ve společnosti Jak pomoci starým, nemocným a postiženým jedincům Rodina a její funkce
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> Zásady pobytu v přírodě, v lese, ochrana přírody Otrava z hub, první pomoc
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce Bezpečný internet
8.	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> Vhodný způsob komunikace Rozpoznat porušování školních a společenských norem, školní pravidla, školní řád, práva a povinnosti žáků Rozpoznat pravidla slušného chování, morální a nemorální normy, nebezpečí rasismu, projevy vandalismu Znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, tolerovat názory minoritních skupin ve společnosti Jak pomoci starým, nemocným a postiženým jedincům Rodina a její funkce
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> Zásady pobytu v přírodě, v lese, ochrana přírody Bezpečné chování ve styku se zvířaty, péče o domácí mazlíčky
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce Bezpečný internet
	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> Vhodný způsob komunikace Rozpoznat porušování školních a společenských norem, školní pravidla, školní řád, práva a

9.		<p>povinnosti žáků</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznat pravidla slušného chování, morální a nemorální normy, nebezpečí rasismu, projevy vandalismu • Znat hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, tolerovat názory minoritních skupin ve společnosti • Jak pomoci starým, nemocným a postiženým jedincům • Rodina a její funkce, úplná a neúplná rodina, odpovědnost rodičů za výchovu • Nebezpečí náboženských sekt
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> • Péče o tělo, dodržování základních hygienických návyků • Prevence předčasného početí, plánované rodičovství • První pomoc při úrazech, praktický nácvik první pomoci, přivolání pomoci, důležitá telefonní čísla
	Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi • Skryté formy násilí, šikana, kyberšikana, sexuální zneužívání • Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, ochrana člověka za mimořádných událostí, živelné pohromy, nácvik evakuace • Práva a povinnosti žáků, rodičů • Vztahy kamarádství, přátelství, láska, manželství a rodičovství • Rodina a její funkce • Prevence rizikového sexuálního chování • Zásady zdravé výživy, zdravý způsob života • Ochrana před přenosnými a nepřenositelnými chorobami • Zdravotní postižení, zdravotní omezení • Volný čas • První pomoc a důležitá telefonní čísla
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce • Bezpečný internet • Základní funkce mobilního telefonu, elektronická komunikace, zásady bezpečnosti při používání mobilního telefonu
10.	Občanská výchova	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodný způsob komunikace • Rozpoznat porušování školních a společenských norem, školní pravidla, školní řád, práva a povinnosti žáků • Rozpoznat pravidla slušného chování, morální a nemorální normy, nebezpečí rasismu, projevy vandalismu

		<ul style="list-style-type: none"> • Znat hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, tolerovat názory minoritních skupin ve společnosti • Jak pomoci starým, nemocným a postiženým jedincům • Rodina a její funkce, úplná a neúplná rodina, odpovědnost rodičů za výchovu • Nebezpečí náboženských sekt
	Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana přírody, zásady bezpečného chování při poznávání přírody
	Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Návykové látky (kouření, alkoholismus, drogy), hazardní hraní, netolismus
	Informatika	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržovat pravidla bezpečné práce a zacházení s výpočetní technikou, pravidla zdravotně nezávadné práce • Bezpečný internet • Základní funkce mobilního telefonu, elektronická komunikace, zásady bezpečnosti při používání mobilního telefonu

3.3. Ukazatele úspěchu

- Pozitivní klima školy a školní třídy, spokojený žák, spokojený rodič i učitel
- Informovanost pedagogických pracovníků školy v oblasti primární prevence rizikového chování, jejich dobrovolná účast na dalším vzdělávání
- Absolvované specializační studium metodika prevence
- Pravidelné zájmy a činnosti žáků v rámci volnočasových aktivit, účast v zájmových kroužcích
- Zájem žáků i rodičů o realizaci preventivních programů v naší škole, spolupodílení se na jejich plánování
- Ve spolupráci s rodiči eliminace výskytu záškoláctví, odchod žáků 9. ročníku do učňovského školství, dokončení studia
- Reálný obraz žáků o škodlivosti návykové látky, chápání významu zdravého životního stylu, pochopení neblahého významu médií a reklamy na konzumní život – žáci mají snahu diskutovat a přijmout reálný pohled, pochopení významu osobní hygieny a čistoty
- Pravidelné monitorování kolektivních vztahů a školního klimatu prostřednictvím dohledu nad žáky v době přestávek, pozorování chování, rozhovory s žáky, dotazníkového šetření
- Schránka důvěry a spolupráce školního parlamentu
- Intenzita spolupráce pedagogických pracovníků s příslušným obecním (městským) úřadem, OSPOD Čáslav a Havlíčkův Brod, Policií ČR

3.4. Schránka důvěry, školní parlament

- Schránka na dotazy je zřízena ve druhém patře budovy. Žáci však upřednostňují přímý kontakt s vyučujícími, výchovným poradcem, metodikem prevence. Případné odpovědi na dotazy jsou citlivě prezentovány ústním podáním nebo vyvěšeny na nástěnce ve druhém patře školy.
- Ve škole funguje školní parlament. Je prostředkem, pomocí kterého se žáci učí vlastní odpovědnosti, spolupráci a vztahu ke svému okolí. Díky svým činnostem pomáhá zlepšovat klima školní třídy i celé školy. Propojuje žáky s vedením školy, učiteli i rodiči. Skrze parlament je žákům propůjčen díl odpovědnosti za rozhodování o třídě i škole. Parlament je rovněž místem pro učení, jeho členové se zde učí prezentaci vlastního záměru, seberealizaci, sebehodnocení, učí se pracovat s informacemi.

3.5. *Spolupráce s městskými a obecními úřady, se státními i nestátními organizacemi*

- Třídní učitelé na výzvy obecních úřadů (OSPOD Čáslav, Havlíčkův Brod), pravidelně podávají zprávy o sledovaných žácích. Rovněž informují příslušné městské úřady v případě zjištění závažných skutečností týkajících se zejména rodinného zázemí žáků a školní docházky. Respektují platnou Evropskou směrnici GDPR.
- V průběhu školního roku jsou realizovány projektové dny a preventivní programy tematicky zaměřené na jednotlivé oblasti rizikového chování ve spolupráci s neziskovými organizacemi, Alzheimer centrem ve Filipově, Policií ČR, Hasičským záchranným sborem města Čáslav. Tyto programy napomáhají naplnit stanovené cíle preventivního programu.

3.6. *Hodnocení efektivity programu*

- Průběžné získávání zpětné vazby formou rozhovorů s učiteli, žáky a jejich rodiči
- Sledování vztahů mezi žáky ve školní třídě, pozorování, rozhovory se žáky, dohledy nad žáky, monitoring klimatu školní třídy a klimatu školy prostřednictvím dotazníkového šetření
- Včasný monitoring případných vznikajících zárodků rizikového chování, ve spolupráci s třídními učiteli a zákonnými zástupci jejich efektivní potlačení
- Průběžné ověřování informovanosti a aktuálních životních postojů souvisejících s prevencí rizikového chování, jejich porovnávání v čase, sledování vlivu realizovaných preventivních programů (zda jsou pro žáky přínosem, jak mění jejich postoje a hodnoty, jejich vnímání reálného nebezpečí)
- Pravidelné vyhodnocování preventivního programu společně s vedením školy a oblastním metodikem prevence (elektronický systém výkaznictví preventivních aktivit SEPA)
- Zpracování závěrečné hodnotící zprávy pro potřeby výroční zprávy školy, zaznamenání všech akcí a aktivit, které se v rámci prevence rizikového chování během školního roku uskuteční

4. ZÁVĚR

Preventivní program školy slouží všem žákům, pedagogům i jejich rodičům. Soustřeďuje se především na oblast specifické primární prevence. Cílem je poučit naše žáky o různorodých negativních jevech a patologických závislostech. Smyslem je učit je sebekázní a umění omítnout.

Preventivní program usiluje o vytvoření pozitivního sociálního klimatu školy, ošetřuje volný čas žáků a předkládá možné řešení nežádoucího chování. V průběhu absolvování povinné školní docházky jsou žáci postupně seznámeni s různorodými nežádoucími projevy chování a závislostmi, učí se uvědomění si následků těchto jevů, je jim ukázána cesta, jak nejlépe odolat a ochránit sebe i své okolí. Pedagogům preventivní program otvírá cestu k tomu, jak řešit vzniklou nepředvídatelnou situaci.

Materiály doplňující preventivní program:

- Školní program proti šikanování a kyberšikanování, Krizový plán postupu při zjištění šikany a kyberšikany ve škole
- Krizový plán pro žáka s PAS
- Krizový plán při výskytu dalšího rizikového chování (záškoláctví, návykové látky, poruchy příjmu potravy, rasismu, extremismu a xenofobie, sebepoškozování, ozbrojeného útoku)

5. DŮLEŽITÉ INSTITUCE, KONTAKTY A VÝCHODISKA REVENTIVNÍHO PROGRAMU

PIS Policie ČR Kutná Hora, Na Náměstí 419, 284 01 Kutná Hora, Preventivní programy pro školy, tel: 974 875 207-8

Městská policie, tel: 158

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, pracoviště Kutná Hora, Jakubská 83, tel: 327 311 362 (PhDr. Skalníková, PhDr. Blahová, Bc. Martina Šebková – koordinátor tel: 257 280314) pppkh@mybox.cz

K-centrum Kolín, Kutnohorská 17, 280 00 Kolín, tel: 321 715 004, 777 847 071, 777 650 030

Prostor Kolín, Prostor.kolin@seznam.cz

Středisko výchovné péče, Školní náměstí Chrudim 11, 537 01 Chrudim, tel: 469 623 786, svp.archa@tiscali.cz

Středisko výchovné péče Kolín, tel: 321 718 555, 321 729 600

o.s. Povídej si Kutná Hora (krizová intervence dospělým i dětem), tel: 327 511 111, 602 874 470, linkaduvery@kh.cz

Anabell- občanské sdružení, posta@anabel.cz

Linka bezpečí, tel: 800 155 555

Nemocnice Čáslav, tel: 327 305 111

Mudr. Hromadová, dětská psychiatrie, tel: 321 721 412

Mudr. Šulcová, dětská neurologie, tel: 327 512 177

Městský úřad Čáslav, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, p. Šíma, tel: 739 356 004, 327 300 137

Linka Vzkaz domů, tel: 800 111 113

Rodinná poradna Kutná Hora, tel: 327 512 452

Hasičský záchranný sbor, HZS Čáslav, tel: 950 876 011

Krajský úřad SK, Krajský koordinátor prevence – www.stredocech.cz, www.kr-stredocesky.cz

5.1. *Východiska preventivního programu předcházení školní neúspěšnosti*

Pro vypracování Preventivního programu předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování v naší škole byla využita tato východiska:

- Zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými návykovými látkami 379/2005 Sb.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Akční plán realizace národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021
- Metodický pokyn Spolupráce základních škol a orgánů sociálně-právní ochrany dětí Středočeského kraje 1/2019
- Vyhláška č. 197/2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25 884/2003-24
- Věstník MŠMT č. 11/2003

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách, školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, aktualizované přílohy 2019 alkohol, návykové látky, tabák
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. 21149/2016
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
- Evropská směrnice GDPR
- Kompas – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků (s upravenými výstupy pro žáky s mentálním postižením)